

A távoktatás értelmezése I.

A távoktatás az oktatás egy olyan formája, amelyben a tanár és a diák nem egy helyen vannak. A tanuló a képzési idő egy részében egyedül, önállóan tanul, másik részében pedig konzultációkon vesz részt. A távoktatás fogalmát sokféleképpen definiálták már, de általános elfogadott definíciója még ma sincs. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy az elnevezés is rettentő gazdag, attól függetlenül, hogy az elnevezések nem teljes mértékben fedik egymást. Magyar szóhasználatban gyakran megjelennek alternatív kifejezéseként a levelező oktatás, távtanulás, távképzés, nyitott tanulás, nyitott oktatás, rugalmas tanulás, irányított egyéni tanulás, kötetlen és önálló tanulás vagy falakon kívüli tanulás.

A távoktatás külföldön már az ezernyolcszázados évek közepétől megjelenik, mint oktatási forma. Magyarországon az 1900-as évek végén a magánszférában jelenik meg a távoktatás, majd 1989-ben népszerűvé válik, egyre több felsőoktatási intézmény távoktatási tagozatot indít. A dátumokból is jól látszik, hogy Magyarországon ez a képzési forma már hátránnyal indult, így nem könnyű feladat ebben a nemzetközi mezőnyben helytállnia. –nagyon sok fejlődő ország kifejlesztette már a működő távoktatási rendszereit, hálózatait, sőt, az utóbbi évtizedekben, mint didaktikai rendszert használja fel a saját technológiai alapú képzéseiben. A kérdés az, hogy Magyarország milyen lehetőségek körül választhat: Egyszerre fog megismerkedni a távolság legyőzésének didaktikai problémáival és az új kommunikációs technikákkal, miközben megpróbál „emberközelen maradni”, vagy hagyja, hogy az új kommunikációs technológiák bekebelezzék, és megfeledkeznek a tudat formálásának sajátosságáról.

A távoktatásnak rengeteg előnye és hátránya van. Hasznos, mert tanulási lehetőséget nyújt azoknak is, akik a hagyományos iskolai keretek között nem tudnának tanulni. Megszűnik az órarend kötöttsége, ezáltal a tanulás ritmusa igazodhat az egyéni tanulás képességeihez. Nem utolsó sorban egy képzés egyszerre több hallgató által válik elérhetővé. Viszont a közös tevékenység hiánya csökkentheti a motivációt, így a lemorzsolódás magasabb lehet. A hallgató nem kap azonnali visszacsatolást, és meg van fosztva az aktív részvételtől. Nem beszélve arról, hogy léteznek olyan gyakorlati képzések, amelyeket ilyen oktatási formában képtelenség elsajátítani. Az előnyök és a hátrányok közül ez a pár gondolat is remekül mutatja, hogy a távoktatás az oktatásszervezés számára nagy kihívást jelent. Nem a tanítási-tanulási folyamat újranyíró kezelésében van a nehézség, hanem azokban a formákban, eszközökben és módszerekben, amelyek ezt az egységet a tanulás középpontjába állítják, de a távolság ellenére mégis megvalósítják. Ugyanis távolról kell létrehozni a tanulási folyamatot, távolra kell megtervezni a tananyagot, ráadásul előre. Ezt a tudást távolra kell eljuttatni, ahol ki kell alakítani a tanuló számára egy tanulási környezetet, és biztosítani kell a pedagógiai segítő funkciókat, amihez az egyén nem jut hozzá másképp. Így tehát összefoglalva azt mondhatjuk, hogy a távolban kell létrehozni a tanár és diák között egy pedagógiai párbeszédet, amely olykor még egy légtérben, a hagyományos oktatási rendszerben is nagy kihívást jelent.

A távoktatásban rengeteg módszer jelenik meg a tanulandó tananyagot a tanuló el tudja sajátítani, ez pedig megtévesztő lehet. A távoktatást még ellenére sem nevezzük módszernek,

hanem az oktatás egy formájának hívjuk. A szerző külön kihangsúlyozza, hogy ennek két oka van: Az egyik, hogy a hétköznapi szóhasználatban a módszer és a mód szavak jelentése gyakran összemosódik, így gyakran tévesen módszernek emlegetik a mód helyett. Másrészt pedig Magyarországon az 1900-as évek végéig ismert nappali és esti oktatási formák mellé bátran sorolható a távoktatási forma, hiszen nem a régóta ismert és jól bevált oktatási formák helyett, hanem mellette szeretne működni a távoktatás, a maga sajátos módszereivel, eszközeivel és intézményi szervezetével.

Véleményem szerint ez az oktatási forma rövid időn belül zöld utat kap, és senki nem fog félve jelentkezni ilyen fajta képzésekre. Bár hatalmas előnyt élveznek a fejlődő országok azáltal, hogy körülbelül száz évvel előrébb járnak ezen a területen, de amint sikerül itthon is a köztudatba beépülnie számtalan előnyével együtt, úgy egyre nagyobb teret hódít magának. Gyakorló tanárként azt gondolom, hogy vannak olyan tanulók, akiket ilyen módon nem lehet oktatni, hiszen szükségük van visszacsatolásra, az „ott és azonnali” kérdések megválaszolására a fejlődéséhez. Viszont, ha már a tanulók bizonyos alapokkal és tanulási kultúrával rendelkeznek, egy hatalmas szabadságot adó képzés keretein belül tudnak újabb és újabb információkat elsajátítani a távoktatás igénybevétele által.

Forrás:

<http://mek.oszk.hu/02500/02584/>

<https://hu.wikipedia.org/wiki/T%C3%A1voktat%C3%A1s>